

Läroplan för Art-Dur Musik- och Bildkonstskola rf i konstformerna för:

Musik

- småbarnsfostran i musik

- grundläggande undervisning i musik

- fördjupade studier i musik

Bildkonst

- småbarnsfostran i bildkonst
- grundläggande undervisning i bildkonst
- fördjupade studier i bildkonst

Den här läroplanen för Art-Dur Musik- och Bildkonstskola grundar sig på lagen om grundläggande konstundervisning (633/1998) och förordningen om grundläggande konstundervisning (813/1998) samt Art-Dur Musik- och Bildkonstskolas egna mål och värderingar i syfte att förverkliga grundläggande konstundervisning i regionen Nagu och Korpo.

Som stöd vid förverkligandet av läroplanen och Undervisningspersonalens behörighet tillämpas förordningen 986/1998. Den här omarbetade läroplanen för verksamheten har utarbetats enligt Undervisningsministeriets föreskrifter och anvisningar 2017:11a och 2017:11b och ersätter tidigare läroplaner i Art-Dur från 1998 och 2004. Läroplanen träder i kraft 1.1.2020 vid Art-Dur Musik- och Bildkonstskola rf.

- = Allmänt i läroplanen
- = Småbarnsfostran
- = Grundstudier i musik
- = Fördjupade studier i musik
- = Bildkonst

INNEHÅLL

Inledning - Allmänna mål för den grundläggande konstundervisningen

1. Den grundläggande konstundervisningens uppdrag
2. Värdegrund
3. Synen på lärandet
4. Gemensamma mål för den allmänna lärokursen
5. Verksamhetsidé och syfte för den grundläggande konstundervisningen inom Art-Dur

LÄROPLAN för Art-Dur Musik- och Bildkonstskola

---

1. Allmänna mål för den grundläggande konstundervisningen i Art-Dur

- 1.1 Verksamhetskulturen
- 1.2 Lärmiljöer
- 1.3 Undervisningens upplägg och studiehelhet inom Art-Dur
- 1.4 Undervisning via workshops och kortkurser
- 1.5 Resultat
- 1.6 Elevtagning
- 1.7 Hållbar utveckling och jämställdhet

2 Undervisningen enligt konstämnen inom Art-Dur

2.1 Bildkonst

- 2.1.1 Bildkonst för småbarn
- 2.1.2 Grundstudier i bildkonst
- 2.1.3 Tema-/ workshop-studier i bildkonst
- 2.1.4 De fördjupade studierna i bildkonst
- 2.1.5 Arbetssätt i bildkonstundervisningen
- 2.1.6 Läroplanen - i grupp och individuellt
- 2.1.7 Bedömningen av lärandet i bildkonstundervisningen
- 2.1.8 Undervisningen för vuxna i bildkonst

2.2 Musik

- 2.2.1 Musik för småbarn
  - 2.2.2 Grundstudierna i musik
  - 2.2.3 De fördjupade studierna i musik
  - 2.2.4 Arbetssätt i musikundervisningen
  - 2.2.5 Bedömningen av lärandet i musikundervisningen
  - 2.2.6 Undervisningen för vuxna i musik
-

2.3 Undervisningen enligt ämne/ instrument i musik - grundstudier och fördjupning

- 2.3.1 Sång
  - 2.3.2 Piano
  - 2.3.3 Violin
  - 2.3.4 Bas
  - 2.3.5 Gitarr
  - 2.3.6 Trummor
  - 2.3.7 Bleckblåsinstrument
  - 2.3.8 Träblåsinstrument
  - 2.3.9 Bandspelning
  - 2.3.10 Komposition och musikproduktion
-

3. Bedömning

- 3.1 Bedömning av lärandet
  - 3.2 Betyg/ Intyg
-

4. Samarbeten

- 4.1 Samarbeten med vårdnadshavare
  - 4.2 Samarbeten lärarna och personalen emellan
  - 4.3 Samarbeten med andra aktörer
-

5. Utveckling av verksamheten

- 5.1 Utveckling av verksamheten på kort sikt
- 5.2 Utveckling av verksamheten på lång sikt

Inledning - Allmänna mål för den grundläggande konstundervisningen

Följande text är tagen ur Utbildningsstyrelsens föreskrift om grunderna för den allmänna läroplanen för den grundläggande konstundervisningen 2017. Föreskrifter och anvisningar 2017:11b / ISBN 978-952-13-6428-0 (pdf).

1. Den grundläggande konstundervisningens uppdrag

Den grundläggande undervisning som ges inom olika konstarter är målinriktad och framskrider från nivå till nivå. Den är i första hand avsedd för barn och unga. Den grundläggande konstundervisningens uppdrag är att ge eleverna möjligheter att studera konst långsiktigt, målmedvetet och i enlighet med sina egna intresseområden. Undervisningen främjar utvecklingen av ett förhållande till konst och ett livslångt intresse för en konstart. Undervisningen utvecklar det kunnande som är kännetecknande för konstarten och ger eleverna färdigheter att söka sig till yrkesutbildning och högskoleutbildning inom konstarten i fråga.

Den grundläggande konstundervisningens uppdrag är att med hjälp av konstens medel bygga en hållbar framtid. Undervisningen bygger på ett pluralistiskt kulturarv i förnyelse. Undervisningen i en konstart ska stärka elevens förmåga att uttrycka sig, tolka och värdera. Studierna stöder utvecklingen av elevernas kreativa tänkande och delaktighet. Den grundläggande konstundervisningen stärker utvecklingen av elevernas identitet och kulturella läskunnighet.

Den grundläggande konstundervisningen skapar förutsättningar för utveckling av konst och konstfostran i Finland. Den grundläggande konstundervisningens uppdrag uppfylls i samarbete med andra läroanstalter och aktörer som ger konstfostran lokalt, på riksnivå och internationellt.

2. Värdegrund

Grunderna för läroplanen för den grundläggande konstundervisningen baserar sig på en värdegrund, enligt vilken den grundläggande konstundervisningen bygger på respekt för mänskliga rättigheter, jämställdhet, jämlikhet och kulturell mångfald. Människan bygger upp sitt liv genom att kommunicera med andra människor och med sin omgivning. Den grundläggande konstundervisningen bygger på uppfattningen att människan är unik och värdefull som individ och som medlem i olika gemenskaper. Undervisningen ska främja jämställdhet mellan könen och respektera könets mångfald. Undervisningen hjälper eleverna att växa som människor genom att utveckla deras tankeförmåga och kreativitet.

Utgångspunkten för undervisningen är de sätt att producera och presentera kunskap som är utmärkande för konstarten i fråga. De estetiska, etiska och ekologiska frågor som är en del av konsten vägleder eleverna att reflektera över och bedöma vad som är viktigt och värdefullt i livet. I den grundläggande konstundervisningen skapas en grund för en socialt och kulturellt hållbar framtid.

3. Synen på lärandet

Grunderna för läroplanen för grundläggande konstundervisning bygger på en syn på lärande enligt vilken eleven har en aktiv roll. Eleven lär sig ställa upp mål och arbeta i riktning mot målen både självständigt och tillsammans med andra. Positiva känslor, glädjen över att lära sig och nyskapande verksamhet främjar lärandet och sporrar eleven att utveckla sin kompetens. Upplevelser och växelverkan med omgivningen liksom användning av olika sinnen och kroppen har en stor betydelse för lärandet.

Inom den grundläggande konstundervisningen innebär lärandet att man individuellt och kollektivt bygger upp kunskaper och färdigheter, som stärker elevens kulturella delaktighet och ökar hens välbefinnande. Lärandet är inom alla konstarter en holistisk och interaktiv process, som utvecklar elevens kunskaper och färdigheter på ett mångsidigt sätt. Lärandet är en oskiljbar del i den process då individen växer som människa och då man skapar ett gott samhällsliv.

Eleverna ska uppmuntras att förstå sina erfarenheter, reflektera över sina sätt att lära sig och använda denna kunskap till att främja sitt lärande. Att öva och att lära sig att öva är viktigt med tanke på utvecklingen av färdigheter. Sporrande och uppmuntrande handledning och respons under lärprocessen stärker elevens tro på sina egna möjligheter. Att ge och få mångsidig, positiv och realistisk respons är en central del av den växelverkan som främjar lärandet.

4. Gemensamma mål för den allmänna lärokursen

Målet för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning är att främja ett livslångt förhållande till konsten och kulturell delaktighet. Studierna i den allmänna lärokursen i konstarten erbjuder inspirerande och mångsidiga möjligheter att skapa och uppleva konst och att njuta av konst. Eleverna uppmuntras att reflektera över konstens betydelse i deras eget liv och att med konstens medel påverka sin egen livsmiljö.

Målet för den allmänna lärokursen är att främja lärandets glädje, studiemotivationen och det kreativa tänkandet. I undervisningen beaktas elevernas individuella behov för lärandet och utgångspunkter. Eleverna uppmuntras och handleds att välja sådana former att skapa konst som är betydelsefulla för dem.

I studierna i den allmänna lärokursen får eleverna experimentera med, öva och tillämpa olika uttrycksmedel inom sin konstart med alla sinnen. Undervisningen ska också stödja eleverna att utveckla sin tankeförmåga och multilitteracitet med hjälp av relationen mellan konst och vetenskap. Eleverna uppmuntras att bekanta sig med konstarten från ett historiskt och samhällsligt perspektiv.

5. Verksamhetsidé och syfte för den grundläggande konstundervisningen inom Art-Dur

Art-Durs huvudsyfte är att väcka intresse för konstformerna musik och bildkonst hos barn och unga, i en så bred och omfattande skala som möjligt. Att erbjuda alla intresserade i målgruppen ett identitetsutvecklande och kreativt skapande såväl individuellt som i grupp.

Målet är att engagera barnen i tidig ålder, att låta barn och unga få pröva på att skapa genom olika konstämnen för att hitta sitt intresse. Därefter följer den individuella läroplanens utformande efter elevens eget intresse, färdigheter och möjligheter i kombination av undervisningens utbud och lärarens kompetens. Den individuella läroplanen följs upp i processen.

Många av dem som inleder studier tidigt, deltar i undervisningen under många år och utvecklar en stark konstnärlig och personlig identitet samt ett förhållande till det konstnärliga som varar hela livet. Art-Dur syftar till att lokalt erbjuda dessa möjligheter till konstnärligt skapande för barn och unga samt att när som helst i åldern 3–20 år inleda studier. Art-Dur vill vara ett lågtröskelalternativ för att uppmuntra både ett personligt och kollektivt konstnärligt intresse hos barn och unga.

LÄROPLAN för Art-Dur Musik- och Bildkonstskola

Art-Dur är det stället där ALLA barn och unga ges en chans att vara kreativa och skapande, att hitta och förverkliga det kreativa och skapande jaget. Inga inträdesprov eller krav på att avlägga tentamina eller examen finns. Istället byggs individuella läroplaner upp för varje elev för att kunna ge en skapande, kreativ och utvecklande identitet genom konstformerna musik och bildkonst. Studierna är en process som regelbundet följs upp efter att eleven framskrider i sitt skapande och i sina studier. Skolans uppgift är att erbjuda verksamhetens målgrupp möjligheter att vara kreativ enligt personligt behov och mål, individuellt och i grupp. Möjligheterna kan utgöras av "pröva-på-tillfällen", hobbyverksamhet, grunderna till fördjupade studier eller förberedelser inför kommande vidareutbildning och professionell karriär.

Art-Dur Musik- och Bildkonstskola är en föreningsdriven skola vars syfte är att erbjuda barn och unga regelbunden, helhetsutvecklande och allmänbildande konstundervisning. Främst inom musik och bildkonst och med verksamhet i Nagu och Korpo. Art-Dur har verkat sedan 1998 och formats efter efterfrågan bland målgruppen i regionen och inom de finansiella ramar som stått till buds. Skolan har ett elevunderlag på ca 100 elever och plats för upp till 120 elever sammanlagt.

1. Allmänna mål för den grundläggande konstundervisningen i Art-Dur

1.1 Verksamhetskulturen

En av Art-Durs viktigaste funktioner är att finnas till som ett lättillgängligt alternativ. Verksamhetskulturen grundar sig på att så många som möjligt i regionen skall ges en möjlighet till att pröva på musik och bildkonst.

Pröva på

Eleven ges möjlighet att pröva på olika konstformer och inriktningar inom dessa genom att kunna delta gratis innan beslut om studier görs. Alla elever kan delta kostnadsfritt vid kurs/ kurser upp till tre gånger för att hitta rätt intresse innan ett beslut om fortsatta studier fattas. Elevens egen uppfattning och intresse i kombination med lärarens och målsmans iakttagelse ligger som grund för valet av konstform och inriktning.

Studier i olika konstformer eller instrument

Art-Dur uppmuntrar eleven till att delta vid flera olika kurser och genomgå studier i flera olika inriktningar. Exempelvis kan eleven delta samtidigt i bildkonst- och musikundervisning, dessa begränsar eller påverkar inte varandra. En elev kan även delta i undervisning i flera olika instrument och prestera på olika nivåer i dessa. I Art-Dur ses helhetsutvecklingen som det viktiga resultatet.

Individuellt eller i grupp

Art-Dur ger eleven valet att vara kreativ och skapande individuellt eller i grupp. Det är fast i elevens eget intresse och förmåga att välja en individuell eller kollektiv inriktning. Art-Durs mål är att varje elev skall utvecklas i både individuella och kollektiva miljöer, med individuella och kollektiva mål. De olika konstformerna har givetvis olika förutsättningar till individuellt och kollektivt skapande, men t.ex. i musikundervisningen inleds studier i grupp för att övergå till individuella instrumentstudier för att i sin tur övergå till kollektivt musicerande i kombination med individuella studier. Därigenom utvecklas en större kunskap, förståelse och samverkan hos eleven i både skapande och analys – individuellt och kollektivt.

Konserter, framträdanden och utställningar

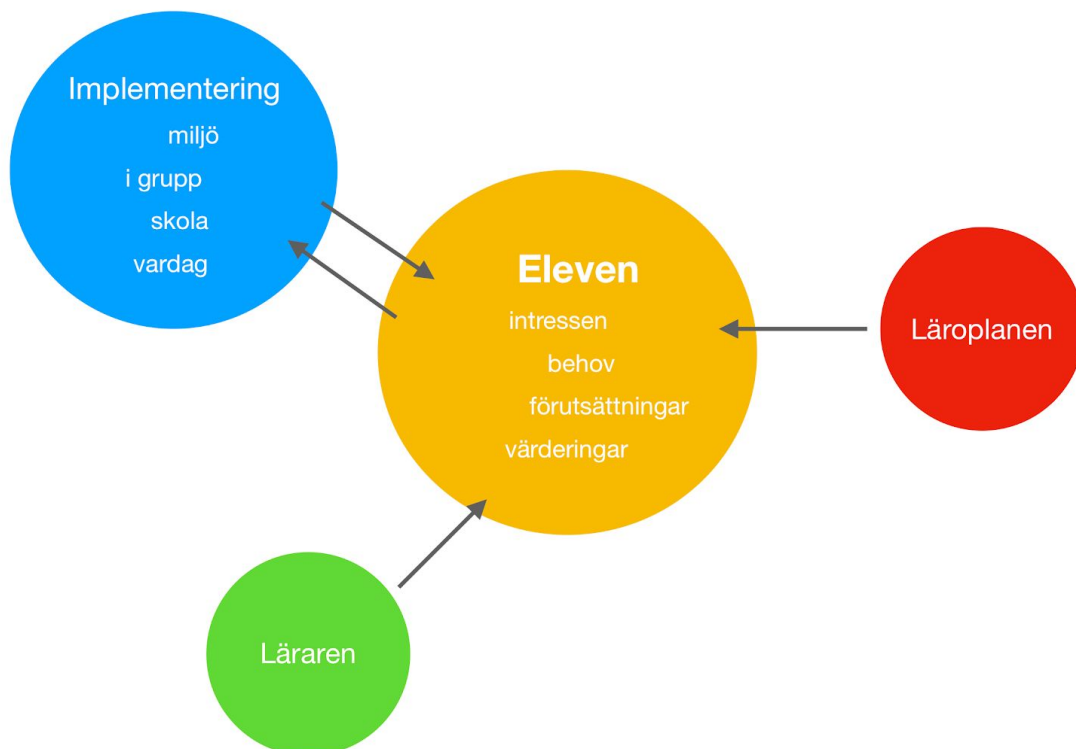
I läroplanen och undervisningens mål ingår uppträdanden och utställningar för publik. Det studier och arbeten som genomförs individuellt eller kollektivt presenteras även framför en publik. Det kan vara frågan om mindre konserter för undervisningens egna elever, framför öppen publik eller genom publika utställningar. Syftet är att eleverna och de arbetsprestationer som vuxit fram genom studierna får en avslutande presentation framför en publik där även resultatet kan utvärderas med eleven i efterhand, en avslutning på en process där eleven växer –

individuellt och kollektivt. Viktigt i detta arbete är att eleven skall vara mogen för sitt framträdande ifråga och att upplevelsen samt resultaten skall vara positiva och på längre sikt motiverande. Vid offentliga konserter och utställningar strävar Art-Dur även till att bjuda in andra aktörer och instanser till att uppträda gemensamt med Art-Durs elever. Detta ger en större bredd och kunskap hos eleverna i inlärningsprocessen.

Avbild och återgivning

De resultat som uppnås i skolan återspeglas i vardagen på många plan, vilket även är strävan. Eleven växer, skapar och formar sin vardag och sina värderingar genom studierna, individuellt och kollektivt. Synergier uppstår, vilket har en positiv inverkan och utvecklar eleven på många plan i vardagen och samhället.

Elevens utveckling och resultat genom den individuella läroplanen

1.2 Lärmiljöer

Lärmiljön i Art-Dur skall stödja elevernas växande och lärande och ge dem tillfälle att uppleva framgångar. En god lärmiljö kännetecknas av ett öppet, positivt och uppmuntrande arbetsklimat där eleven känner sig delaktig i sina individuella eller kollektiva mål för skapandet och studierna.

Fysiska lärmiljöer

Art-Durs undervisning bedrivs på många olika ställen som är mer eller mindre anpassade för undervisningen. Art-Dur har inte en fast lokalitet där all verksamhet sker. Det här beror på geografiska utmaningar, tillgång till lokaliteter och på att finansiering för dylikt inte finns. Tillgänglighet och läge styr valet av lokal. Även valet att finnas nära undervisningens målgrupper spelar en stor roll. Att eleverna lätt skall kunna ta sig från skola, eftisverksamhet eller hem till och från undervisningen är av hög prioritet i valet av lärmiljöer. Verksamheten sker exempelvis i skolutrymmen i Nagu och Korpo samt i lokaler på vinden i Framnäs i Nagu.

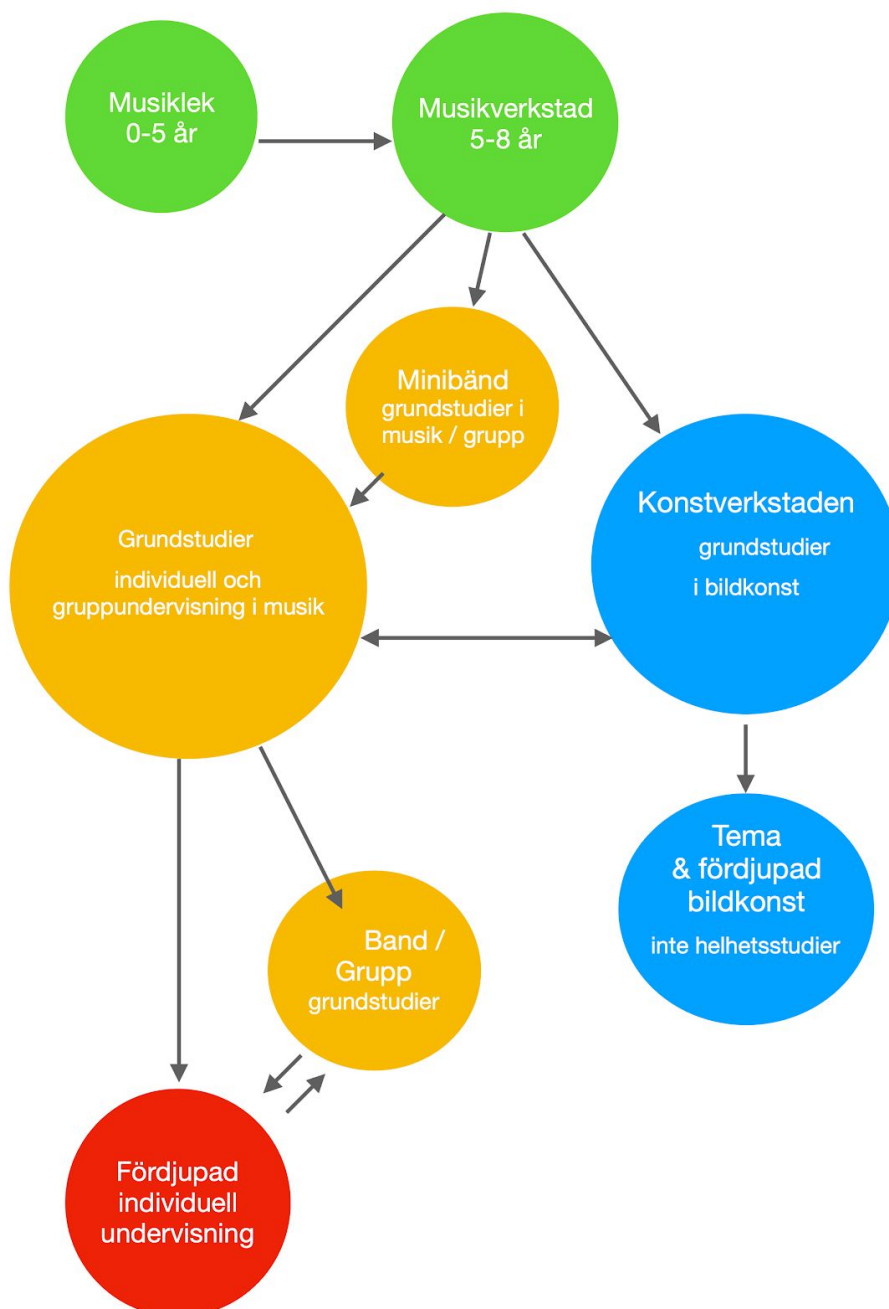
Följande aspekter bör beaktas, förverkligas och finnas tillgängliga vid Art-Durs undervisning:

- Instrument för eleven/ eleverna och läraren
- Lyssningsmöjligheter
- Tillgång till internet eller andra digitala tjänster för undervisningen

- Anteckningsmöjligheter
- Ateljéutrustning och material för eleverna och läraren (Bildkonstundervisningen)
- Upphållnings-, utställnings- och förvaringsutrymmen för konst (Bildkonstundervisningen)
- Tvätt- och rengöringsmöjligheter (Bildkonstundervisningen)
- Toalett

Alla dessa i en ostörd och bekväm miljö där fokus kan ligga enbart på undervisningen och elevens studier.

1.3 Undervisningens upplägg och studiehelhet inom Art-Dur

Studiehelheter för grundläggande konstundervisning på följande sida.

Konst- och undervisningsform	Ålder / År	Timantal vecka	Helhet
------------------------------	------------	----------------	--------

Musik småbarnsfostran – grunder i musikfostran, gruppundervisning

- Musiklekis	0–5 år / 4	1h (10–15h per termin)	20–30h
- Musikverkstaden	5–8 år / 3	1h (15h per termin)	30h
- Minibänd	8–11 år / 3	1h (10–15h per termin)	30h
- Uppträdanden		2–4h per termin	10h

Inledande instrumentundervisning i grupp – den allmänna lärokursen

- Instrument passande för grupp	9–15 år / 1–3	1h (15h per termin)	30h
- Uppträdanden		2–4h per termin	10h

Individuell instrumentundervisning – den allmänna lärokursen

- Instrument	9–20 år / 3–4	1h (8/ 16h per termin)	100h
- Konsertuppträdanden i individuellt instrument		1–3h per termin	10h

Ensemblespel / Musicerande i grupp / Bandspelning – den allmänna lärokursen

- Instrument i grupp	12–20 år / 3–5	1,5h (15h per termin)	100h
- Konsertuppträdanden i grupp		1h per termin	3h

Individuell instrumentundervisning – den fördjupade lärokursen

- Instrument	15–20 år / 1–3	1h (8/ 16h per termin)	60h
- Konsertuppträdanden i individuellt instrument		2h per termin	8h

Studiehelhet för grundläggande konstundervisning i bildkonst:

Grundläggande konstundervisning, gruppundervisning – del 1.

- Konstverkstaden	5–10 år / 3–5	2h (15h per termin)	240h
- Workshop/ Temaundervisning	7–10 år / 3	1h per termin	6h
- Utställningar	5–10 år / 3	2,5h per termin	15h

Grundläggande konstundervisning, gruppundervisning – del 2.

- Konstverkstaden	11–20 år / 3–5	2h (15h per termin)	240h
- Workshop / Temaundervisning	11–20 år / 3	1h per termin	6h
- Utställningar	11–20 år / 3	2,5h per termin	15h

1.4 Undervisning via workshops och kortkurser

Workshop-undervisning och kortkurser anordnas enligt efterfrågan och behov, eller för att utreda intresse för en viss konstform. Workshop-undervisningen skall utreda och stödja samt kompletterar helhetsundervisningen inom Art-Dur samt elevernas utvecklande studier.

Workshop-undervisningen resulterar antingen i återkommande workshop-tillfällen eller så kan den resultera i regelbunden ordinarie undervisning.

1.5 Resultat

Art-Dur strävar till resultat på såväl personliga som kollektiva plan. Konstundervisningens syfte är att allmänbilda eleverna och ge dem en större förståelse för respektive konstform samt att utveckla elevernas självständiga tänkande, egna värderingar och deras identitet.

Liksom skolans läroplan är även resultaten individuella. Skolan stödjer eleven hans/ hennes intresse och engagemang, oberoende om det är fråga om hobbystudier, fortsatta, fördjupade eller professionella studier.

Då verksamheten lyckas fånga målgruppen i en tidig ålder och engagera eleven genom studier fram till tredje stadiet har ett livslångt individuellt resultat uppnåtts.

1.6 Elevantagning

Art-Dur har inga inträdesprov. Alla som vill kan delta. Deltagandet sker genom intresseanmälan där eleven erbjuds 1–3 pröva-på-lektioner gratis (antalet varierar beroende på kursupplägg). Därefter registrerar sig eleven via sin målsman till verksamheten och deltar vid undervisningen. Då efterfrågan överskrider utbudet, eller antalet elevplatser använder man kölistor.

1.7 Hållbar utveckling och jämställdhet

Inom Art-Dur tas hänsyn till hållbar utveckling i styrelsen, lärarkollegiet och i undervisningen samt vid användningen av undervisningsmaterial. Art-Dur vill genom undervisningens innehåll främja en hållbar livsstil.

I Art-dur behandlas alla jämställt och likvärdigt. Vi värdesätter kulturell mångfald och respekterar de mänskliga rättigheterna. Vi förebygger och ingriper vid mobbning och diskriminering.

2 Undervisningen enligt konstämnen inom Art-Dur

2.1 Bildkonst

Den allmänna lärokursen i bildkonst syftar till att med bildkonstens medel stödja elevens utveckling, självkänedom, identitetsskapande och kulturella kompetens. Undervisningen stärker elevens upplevelse av sig själv som en aktiv aktör inom den visuella konsten och som en kreativ och ansvarsfull medlem av gemenskapen. Studierna utvecklar färdigheterna i visuella iakttagelser, tänkande, uttryck, tolkning och värdering samt skapar förutsättningar för att eleverna ska lära sig nytt.

Undervisningen bygger broar mellan elevernas egna visuella kulturer och bildkonsten och den övriga visuella kulturen. I studierna granskas den visuella kulturens fortgående förändring och öppna gränser. Eleverna ges möjlighet att fördjupa sig i innehåll, teman och uttrycksmedel som är betydelsefulla för dem. Med ett angreppssätt som kopplar till elevernas egen erfarenhetsvärld skapas en grund för insiktsfullt lärande och skaparglädje. Eleverna uppmuntras att njuta av bildkonsten och att uppskatta sitt eget och andras konstnärliga arbete.

Under studiernas gång övar sig eleven i att tolka och bedöma bildkonst och annan visuell kultur från olika perspektiv. I studierna uppmuntras eleverna att reflektera över sambanden mellan konst och vetenskap och att få nya insikter om det. Eleverna uppmuntras att använda konstens tillvägagångssätt som medel för växelverkan, samarbete, delaktighet och påverkan. Studierna skapar en grund för eleven att utveckla ett personligt förhållande till konst och ett livslångt intresse för bildkonst.

Studierna ger förutsättningar för fortsatta studier i bildkonst, ett livslångt intresse och utveckling av visuell kultur. Undervisningen utgår från eleverna och bygger på växelverkan och diskussioner. Fantasi, intuition och sinneskunskap spelar en viktig roll i arbetet. Undervisningen är gruppundervisning indelad i fler grupper enligt ålder, tidigare erfarenhet samt gruppdynamik.

2.1.1 Bildkonst för småbarn

Utgångspunkten för fostran i bildkonst för småbarn är fenomen inom den visuella kulturen som berör barnets erfarenhetsvärld. I undervisningen behandlas bildkonsten och den visuella världen i form av lek och barnen uppmuntras att uttrycka och reflektera över sina iakttagelser och tolkningar av det de sett, hört, upplevt och fantiserat. Barnets aktiva roll och förhållande till världen med alla sinnen betonas med hjälp av undersökande, experimenterande och mångkonstnärliga arbetsätt. Undervisningen uppmuntrar barnet att glädja sig över sitt eget och andras arbete och att fungera i grupp och beakta andra. Barnen får öva sig i motoriska färdigheter och uthållighet genom att pröva på varierande arbetsätt och verktyg.

I bildkonstundervisningen för barn under skolåldern fokuseras på glädjen i att uttrycka sig i bild och formning.

Barnen lär känna bildkonstmateriel och materialkombinationer, verktyg, tekniker samt andra uttrycksmedel i bildkonsten. Även återvunna material och naturmaterial används i undervisningen. Barnen får själva utforska materialens fördelar och begränsningar.

I bildkonstundervisningen undersöker barnen form, färg, ljus, rörelse, rum och taktilitet.

Undervisningen är uppbyggd kring olika teman, som barnen själva får vara med och bestämma, och som diskuteras och belyses i gruppen. Läraren låter barnen arbeta så ostört som möjligt i sitt bild- och formskapande, för att barnet därigenom så småningom hittar sitt eget uttryck. I undervisningen används bilder på konst, sagor och barnens egna berättelser.

Bildkonstundervisningen ska föregå i en trygg miljö, med respekt för både individen och gruppen, där barnets nyfikenhet, vilja att uttrycka sig och kommunicera med bildkonstens medel, ska stärka barnets självkänsla.

2.1.2 Grundstudier i bildkonst

CENTRALT INNEHÅLL FÖR UNDERVISNINGEN I BILDKONST

Konstundervisningen ger grundläggande färdigheter i bildkonst. Centralt i undervisningen är att ge eleverna redskap till att med konstens medel:

- uttrycka sig och kommunicera med sin omvärld
- förstå sig själv och andra
- förstå sin omgivning och världen i stort.

Undervisningen strävar till att utveckla och stärka elevernas konstnärliga uttryck och kreativa arbetsprocesser.

Delområden inom konstundervisningen

Bildens språk

- Eleven lär sig diskutera och reflektera kring bilder, hur innehållet i bilden byggs upp och tolkas samt hur symbolik vävs in i bildspråket.
- Eleven övar sig i att iaktta och tänka visuellt.
- Eleven prövar olika verktyg, material och tekniker för visuell kommunikation.
- I undervisningen ingår bildkomposition och färganvändningsteori.

Egna bilder

- Eleven skapar egna bilder utgående från de idéer och bildkulturer som är viktiga för hen.
- Eleven lär sig reflektera över sina egna bilduttryck i relation till egna iakttagelser och erfarenheter, och i relation till annan visuell kultur.

Konstens världar

- I undervisningen bekantar eleven sig med verk ur konsthistorien och med konstens olika uttryck genom tiderna.
- Eleven undersöker konstens uttryck i olika kulturer och hur konsten speglar sin samtid. I mån av möjlighet deltar konstskolan i lokala konstprojekt och konstinstitutioners verksamhet.

Den visuella miljön

- Eleven undersöker olika miljöer, och funderar över miljöers estetiska, ekologiska och etiska betydelse.

Innehållet i delområdena anpassas i undervisningen till elevernas ålder och mognad.

MÅL FÖR GRUNDSTUDIERN

Målet för grundstudierna är att uppmuntra visuellt tänkande och ge grundläggande färdigheter i att skapa och uttrycka sig visuellt.

Förhållandet till konst

Undervisningens mål är att:

- utveckla elevens förhållande till konst genom eget arbete
- understöda elevens identitetsutveckling och stärka elevens egen konstuppfattning och bildarbete.
- uppmuntra eleven att fatta självständiga beslut, att känna igen sina personliga referenser och skapa konst som är betydelsefull för hen.
- uppmuntra eleven att reflektera över sitt sätt att ta till sig information och att lära av sin egen arbetsprocess.
- göra eleven bekant med olika material, verktyg, teknologier, uttrycksmedel, konstnärliga processer och tvärkonstnärliga arbetssätt.
- uppmuntra eleven att pröva och utforska nya metoder och teman i sitt bildkonstarbete.

Visuell läskunnighet

Undervisningens mål är att:

- uppmuntra eleven att studera omvärlden och sin egen livsmiljö med alla sinnen samt att undersöka sociala och kulturella fenomen.
- uppmuntra eleven att undersöka relationen mellan konst och vetenskap.
- uppmuntra eleverna till diskussion och reflektion kring bilder, bildspråk och bildupplevelser i deras omvärld, i konsthistorien och på sociala medier.

Delaktighet och påverkan

Undervisningens mål är att:

- ge eleven möjlighet att uttrycka sig och dela med sig av sina tankar, åsikter och ideer genom konstprojekt och genom att delta i utställningar i skolans regi.
- stärka elevens samhörighet med lokalsamhället och den lokala kulturen genom att ge eleven möjlighet att uttrycka sina tankar i offentliga miljöer.
- eleven lär sig kommunicera utåt genom konstskapande och lär sig ta ställning till estetiska, ekologiska och etiska värden i sitt eget arbete, och i konstnärligt skapande överlag.
- visa hur man med konstens medel kan påverka sin omgivning.

2.2.3 Tema-/ workshop-studier i bildkonst

I tema-/ workshop-studier fördjupar sig eleven i de färdigheter hen fått under grundstudierna. Tekniker, material, konstområden och teman som inte ryms i grundstudierna kan eleven här studera individuellt eller i grupporienterade konstprojekt. Eleven kan inrikta studierna i enlighet med de egna målen och de workshops som konstskolan erbjuder.

Tema- / workshop-studier kan även tas in i undervisningen efter intresse och utbud och kan tangera olika teman eller projekt. Tema- / workshop-studier kan komplettera studiehelheter.

2.2.4 De fördjupade studierna i bildkonst

Art-Dur kan inte erbjuda sina elever helhetsstudier i de fördjupade studierna i bildkonst, endast delområden som inom Art-Dur kategoriseras som fördjupade studier. Den beräknade omfattningen för fördjupade studierna i bildkonst omfattar sammanlagt 1 300 timmar och innehåller delområden som arkitektur och slöjd m.fl. vilka inte kan erbjudas till eleverna inom Art-Dur. De delområden i de fördjupade studierna som kan förverkligas inom Art-Dur är följande:

- teckning och målning
- skulptur och lera
- form och miljö
- formgivning
- foto (analogt och digitalt)

2.2.5 Arbetssätt i bildkonstundervisningen

I undervisningen beaktas elevens behov, utvecklingsnivå, ålder och individuella färdigheter. Arbetssättet väljs så att det stärker elevernas kunskaper och färdigheter och därigenom elevens självkänsla. Undervisningen föregår i grupp med individuell handledning. Konstskolan arbetar i en öppen och uppmuntrande atmosfär som tillåter att eleven kan dela med sig av sina erfarenheter till gruppen och vågar uttrycka sig personligt och sökande. Det är en trygg och tillåtande arbetsmiljö där eleven får utvecklas individuellt, men får stöd och inspiration av gruppen.

Undervisningen använder sig av teman, teman som dels uppstår genom elevens delaktighet – ur diskussioner och elevernas egna intressen – dels introduceras av läraren för att öppna upp för nya synvinklar, perspektiv och reflektion på visuella fenomen, miljö, kultur, konst och vetenskap. Undervisningssättet är undersökande och eleven uppmuntras till att experimentera. Eleven dokumenterar sina arbeten i en portfolio, som eleven presenterar vid läsårets slut.

2.2.6 Läroplanen - i grupp och individuellt

I konstskolan bekantar sig eleven med bildkonstens uttrycksmedel, såsom teckning, målning, blandteknik, skulptur, keramik, animation och fotografi. Eleven får grundläggande tekniska färdigheter i visuellt uttryck och lär sig använda material mångsidigt och ansvarsfullt. Eleven lär sig hur man uttrycker sig med hjälp av färg, linjer, rum, ljus och form samt hur man kan uttrycka rytm och rörelse. Bildkonstundervisningen strävar efter att ge eleven verktyg till att kommunicera och uttrycka sig visuellt, att utforska nya metoder och tankesätt samt att arbeta i en kreativ process. Eleven uppmuntras att uttrycka sina egna tankar, känslor och iakttagelser genom visuellt arbete samt att finna glädjen i det egna visuella uttrycket. I bildkonstundervisningen är (konst)bilder

centrala. Eleven lär sig undersöka, analysera och diskutera kring bilder. Hen lär sig tolka budskap och bildsymbolik, som visuell kultur förmedlar genom konsthistoria och nutid, medier och miljö. Eleven övar också mediäläskunnighet. I undervisningen ingår bildberättelser, illustration, tecknade serier och rörliga bilder.

Eleven lär sig omsätta idé till visuellt verk, från skiss till 3-dimensionellt verk och övar sig i att utforska den visuella omgivningen med alla sinnen. I undervisningen ingår formgivning. Eleven lär sig materialkunskap; att välja det material som bäst passar det uttryck eleven eftersträvar.

Återvinning och miljömedvetenhet är viktiga hörnstenar i undervisningen.

Andra viktiga uppgifter för bildkonstundervisningen är:

- att lära eleven att lita på sig själv.
- att lära eleven att ställa upp egna mål för arbetet och fatta egna unika beslut i den kreativa processen.
- att lära eleven ett mångsidigt arbetssätt, såväl enskilt självständigt som via olika former av samarbete.
- att uppmuntra eleven till att verbalisera och motivera den kreativa processen samt att diskutera och uttrycka sig kring teman.
- att lära eleven lyssna på och uppskatta andras synpunkter.
- att lära eleven utvärdera sitt eget arbete och lära hen att ge och få konstruktiv respons.
- att lära eleverna stödja varandra i den kreativa processen och stärka de sociala relationerna i gruppen.

I undervisningen ingår att utställa verk, minst en gång per läsår. Till arbetsprocessen hör att öva sig i att förhålla det egna arbetet till utställningens alla verk, till det rum där verken ställs ut och till praktisk problemlösning i samband med utställningen. Eleven lär sig utvärdera de egna arbetena och välja ut arbeten i förhållande till utställningen som helhet.

2.2.7 Bedömningen av lärandet i bildkonstundervisningen

Bedömningen baseras på målen för bildkonststudierna. Den är fortlöpande och individuell och kopplad till feedback och handledning som ges under lektionerna. Elevernas arbeten presenteras i gruppen; eleven får själv berätta om verken och redogöra för uppnådda mål, läraren och gruppen ger konstruktiv feedback. Feedbacken strävar till att stödja elevens utveckling och utveckla elevens förmåga att utvärdera sitt eget arbete samt att förstå sin egen kreativa process.

2.2.8 Undervisningen för vuxna i bildkonst

Art-Dur erbjuder inte bildkonstundervisning för vuxna i sin fortlöpande verksamhet.

Medborgarinstitutet Kombi erbjuder vuxenkurs i bildkonst i Art-Durs utrymmen. Synergien mellan barn och vuxnas arbeten genomsyrar bägge verksamheter.

2.2 Musik

Syftet med den allmänna lärokursen i musik inom den grundläggande konstundervisningen är att skapa förutsättningar för ett gott förhållande till musiken och ett livslångt musikintresse. Målet är att stödja elevens intresse för musik. Studierna ska fokusera på glädjen över musiken och att musicera tillsammans samt elevens frihet att förverkliga sig själv genom att själv göra och uppleva. Eleverna uppmuntras till estetiskt och kreativt tänkande och till att utveckla de sociala färdigheterna. Undervisningen beaktar elevernas förutsättningar och intressen och stödjer utvecklingen av en positiv självbild och ett gott självförtroende. Under studiernas gång lär sig eleven känna sina musikaliska styrkor och hittar sitt eget sätt att musicera. Det egna musikintresset blir en del av en levande och fungerande musikkultur och av hela konstfältet.

2.2.1 Musik för småbarn

Målet för musikfostran för småbarn är att utveckla barnets kreativitet, musikaliska färdigheter och självförtroende. Positiva musikaliska upplevelser utgör en grund för ett gott förhållande till musiken och för senare musikstudier. Genom lekfull musikalisk verksamhet främjas barnets färdigheter att fungera i grupp och förutsättningar för lärande. Erfarenheterna och upplevelserna stärks genom att man i verksamheten beaktar lärande som sker med alla sinnen och de möjligheter som andra konstarter erbjuder.

Musiklekis

Musiklekis erbjuder barn i 0–5-års ålder en mångsidig skapande miljö där barn får känna gemenskap i musiken. Syftet med musiklekis är att introducera, för de allra yngsta barnen, musikens mångfald och rikedom. I musiklekis erbjuds barn musikaliska upplevelser som vädjar till olika sinnen och musik utövas på ett sätt som förstärker dessa upplevelser. Sång, dans, rytmik, rim och ramsor är exempel på konkreta aktiviteter som fungerar som inkörspport till en tidig kroppslig och intuitiv förståelse för musik. I fråga om barn i 0–3-års ålder rekommenderas närvaro av en närstående vuxen. Musiklekis spelar även en viktig roll i hemmets musik- och attitydfostran genom att de vuxna i barnens vardag lär sig sånger, rim och ramsor som sedan kan utövas utanför Art-Durs verksamhet.

Barnen i musiklekis får:

- sjunga bekanta barnmelodier och lära sig nya
- bekanta sig med rytmer med hjälp av lätta samt vid behov ergonomiskt anpassade instrument av hög kvalitet (bl.a. claves, maracas, tamburiner, bjällror, metallofoner)
- delta i enkla musik- och rörelselekar
- använda fantasi och vara med om att skapa nya ord och rörelse till sånger
- delta i aktivt lyssnande t.ex. genom lekfulla avslappningsövningar
- uppleva en trygg växelverkan med en nära vuxen genom att sjunga och spela tillsammans

Verksamheten i musiklekis anpassas av ledaren utifrån åldersstrukturen i grupperna.

Musikverkstad

Musikverkstäderna riktar sig till barn i 5–8-års ålder. Eleverna får bekanta sig med musikens grunder i en lekfull och experimenterande atmosfär. Grupperna består av 4–8 barn och de får delta i verksamheten på ett sätt som passar bäst för varje elev. Undervisningen består av sånginläring, improvisation, rytmik, spelandet av lätta slaginstrument och en genomgång av de vanligaste instrumenten och deras egenskaper. Undervisningen innefattar även aktivt lyssnande till inspelad musik samt till musik som gruppen själv producerar.

Syftet med musikverkstäderna är att väcka och bejaka barnens intresse för musik och förbereda eleverna för en eventuell fortsatt instrument- eller sånghobby. Barnen lär sig hitta sitt eget uttrycks sätt i musiken och lär sig även beakta andra som spelar och sjunger i gruppen. Verksamheten betonar den musikaliska processen hos barnen och är därmed inte enbart inriktad på att öva musikstycken för framträdanden, men musikverkstadseleverna brukar ändå ofta uppträda med något de lärt sig under läsåret t.ex. på Art-Dur Musik- och Bildkonstskolas vårfest.

Barnen i musikverkstäderna får:

- sjunga bekanta sånger och lära sig nya
- spela lätta instrument som inte kräver förkunskap (t.ex. claves, maracas, tamburiner, bjällror, metallofoner)
- bekanta sig med melodiska och rytmiska instrument (t.ex. piano och trummor) samt andra instrument som lämpar sig för ackompanjement (gitarr, ukulele)
- lyssna på olika musikstilar
- improvisera och hitta på egen musik
- lära sig rytmer och sånger genom rörelse och dans
- spela och sjunga i grupp samt enligt önskemål även spela och sjunga solo

All verksamhet utgår ifrån elevernas egna förutsättningar och önskemål för att skapa en atmosfär av motivation och spelglädje.

Art-Dur erbjuder fortgående musikfostran för småbarn då en efterfrågan och förutsättning finns.

2.2.2 Grundstudierna i musik

Syftet med grundstudierna är att inspirera eleverna till målmedvetna studier i musik och till att långsiktigt utveckla de musikaliska färdigheterna. Utgångspunkten för studierna är elevens styrkor och intresseområden. Genom att erbjuda möjligheter till mångsidig musikalisk verksamhet utvecklar grundstudierna i musik elevens musikaliska och kreativa tänkande.

Målet med grundstudier i musik är att uppmuntra eleven att hitta sina egna musikaliska styrkor, sitt levande musikaliska uttryck samt en nyfikenhet och ett intresse för att utvecklas i sitt skapande, musicerande och lyssnande – såväl individuellt som kollektivt.

Inom Art-Dur kan studiehelheter byggas inom ett område/ instrument eller flera. En enskild

studiehelhet kan innehålla mål från olika målområden inom grunderna. I grundstudierna kan ingå alternativa studiehelheter.

Art-Dur erbjuder inte teori, musikhistoria eller tonträffning som skild undervisning utan dessa förs in i den individuella undervisningen enligt den individuella läroplanen. Om det uppstår önskemål om separat undervisning av teori kan det arrangeras i samarbete med musikinstitutet Arkipelag.

Art-Dur erbjuder fortgående grundstudier i musik.

2.2.3 De fördjupade studierna i musik

De fördjupade studierna i Art-Dur varierar till arbetssätt och innehåll mellan de olika konstformerna. I de fördjupade studierna betonas starkare personlig handledning av eleven. Eleven erbjuds också möjlighet att på ett mångsidigt sätt skapa och studera musik på egen hand, i samarbete och i grupp med andra. Genom valet av arbetssätt kan man också stärka elevens motivation och förmåga att leda och utveckla sig själv. Utbildningsanordnaren och lärarna svarar tillsammans för att innehållet utvecklas så att mångsidigt arbete och mångsidig användning av arbetssätt är möjliga i undervisningen. Man främjar mångsidiga arbetssätt bland annat genom att utnyttja teknologi och elevens intressen på ett ändamålsenligt sätt. Färdigheter i att lära sig utvecklas när eleven handleds i att planera och bedöma sitt arbete.

Målet med fördjupade studier är att ge eleven ett livslångt intresse för konstformen samt en grund till fortsatta studier, även professionella studier.

Art-Dur erbjuder inte teori, musikhistoria eller tonträffning som skild undervisning utan dessa förs in i den individuella undervisningen enligt den individuella läroplanen. Om det uppstår önskemål om separat undervisning av teori kan det arrangeras i samarbete med musikinstitutet Arkipelag.

Art-Dur erbjuder fortgående grundstudier i musik vid olika delområden.

2.2.4 Arbetssätt i musikundervisningen

Undervisningen är individualiserande enligt önskemål, färdighet och förmåga. Arbetssättet genomförs i olika nivåer enligt ålder och framskridande:

- Introduktion till konstformen genom lek, gestaltning, lyssning och kollektiva undervisningssituationer. Detta sker i en tidig ålder genom Musikleis och Musikverkstaden.
- Individuella studier där en inriktning och instrument, eller annan studiehelhet, byggs upp genom såväl individuellt som kollektivt musicerande.
- Ett mer självständigt tänkande och skapande där eleven kan analysera, förstå och uttrycka sig själv genom sitt musicerande samt har konstformen som en viktig del i vardagen.

Genom att engagera eleven aktivt har eleven vid den avgörande viktiga identitetsbyggande åldern i tonåren en mycket stark koppling till musiken som konstform. Genom att följa elevens egna intressen och ständigt i undervisningen beakta den utmaning som elevens ålder kan utgöra motiveras eleven att fortsätta och man kan förhindra att ett avtagande intresse får eleven att överge sin hobby. Den teoretiska kunskapen bakas in i den ordinarie undervisningen genom praktiska exempel som intresserar eleven. En elev kan även börja spela t.ex. först i äldre ålder. Då görs en individuell läroplan med ett snabbare avancemang upp för eleven.

2.2.5 Bedömningen av lärandet i musikundervisningen

Bedömningen av lärandet är fortgående. Bedömningen baseras på målen för studierna i musik samt på den individuella läroplanen. Bedömningen är fortlöpande och individuell och kopplad till feedback och handledning som ges under lektionerna. Feedbacken strävar till att stödja elevens utveckling och till att utveckla elevens förmåga att utvärdera sitt eget arbete samt förstå sin egen kreativa process.

2.2.6 Undervisningen för vuxna i musik

Art-Dur undervisar primärt barn och unga. Vuxna undervisas också, men undervisningen planeras primärt utgående från barn och ungas behov. Där det finns en möjlighet kan undervisning till vuxna ges.

2.3 Undervisningen enligt ämne/ instrument i musik

2.3.1 Sång

Lauluopinnot on tarkoitettu n. 12-vuotiaasta ylöspäin. Myös aikuiset voivat osallistua, eikä yläikärajaa ole. Lauluopinnoissa opetellaan laulutekniikkaa ja musiikillisten kokonaisuuksien hahmottamista (nuotit, rytmit, dynamiikka, nyanssit jne.). Opetellaan myös taiteellista ilmaisua laulamisen keinoin. Tavoitteena on tutustua eri laulutyyliin pop/jazz-klassinen.

Perusopinnot (taso 1)

Esittäminen ja ilmaiseminen

- oppilas hahmottaa lyhyehkön kappaleen musiikillisen kokonaisuuden ja osaa esittää sen.
- oppilas esiintyy väh. kerran vuodessa musiikkikoulun konserteissa tai vähemmän muodollisissa tilanteissa, (esiintyminen esim. vanhainkodissa tms. tai esiintyminen muille musiikkikoulun laulajille).

Taitojen oppiminen ja harjoittelu

- oppilas löytää optimaalisen laulusennon.
- tekniikan alkeet ovat hallussa: ääntö-/ lauluhengitys, tuki yms., kurkunpään rentous jne.
- oppilas on motivoitunut laulamaan ja harjoittelemaan säännöllisesti.
- oppilas on vastaanottavainen ohjeiden suhteen, mutta esittää myös omia ideoita kappaleiden esittämisestä.
- oppilas tutustuu eri laulutyyliin.

Musiikillisten asioiden hahmottaminen

- oppilas ymmärtää laulun nuottikirjoituksen, tahtiosoitukset ja yleiset lauluissa käytettävät symbolit ja termit, kuten piano, forte, crescendo ja diminuendo.
- oppilas osaa kuunnella sopivalla kriittisyydellä omaa laulamistaan ja oppii kuuntelemaan myös muiden esittämää musiikkia.

Perusopinnot (taso 2)

Esittäminen ja ilmaiseminen

- oppilas kuuntelee ja harjoittelee aktiivisesti erityyppisiä lauluja.
- oppilas osaa esittää jo pidempiä kappaleita halliten kokonaisuuden.

Taitojen oppiminen ja harjoittelu

- oppilas hallitsee laulun perustekniikan.
- oppilas on motivoitunut harjoittelemaan säännöllisesti.
- oppilas osaa jo fraseerata ja tulkita lauluja aiempaa enemmän.

Kuunteleminen

- oppilas osaa ottaa vastaan palautetta ja antaa myös muille laulajille asiallista ja rakentavaa palautetta.
- oppilas taitaa yhteismusisoinnin: osaa kuunnella muita laulajia ja soittajia.
- oppilas uskaltaa tuottaa omia musiikillisia ideoita ja tutustuu improvisointiin.

Syventävät opinnot (tarpeen mukaan)

Oppilas syventää taitojaan tekniikan ja esittämisen suhteen. Hän osaa jo harjoitella oma-aloitteisesti ja harjoittelumäärä on suurempi ja säännöllisempää. Oppilas esiintyy aktiivisesti ja osaa jo itsekin laatia ehyen konserttiohjelman. Hän osallistuu aktiivisesti yhteismusisointiin. Oppilas hallitsee jo teknisesti haastavampia lauluja käyttäen laajaa skaalaa ajatellen mm. fraseerausta, nyansseja ja dynaamista vaihtelua. Ääni soi tasaisesti eri sävelkorkeuksilla ja rekisterin vaihdokset kuuluvat vähemmän. Ääniala on laajentunut.

2.3.2 Piano

Småbarnsfostran, förberedande studier

- Eleven lär sig pianospelandets grunder genom att spela, sjunga och leka. Elevens ålder och individuella förutsättningar beaktas i undervisningen.
- Eleven bekantar sig med sitt instrument (akustiskt eller elpiano) och förstår instrumentets rätta behandling, dess möjligheter och begränsningar.
- Elevens musikaliska fantasi och kreativitet utvecklas.
- Eleven får förutsättningar till att flytta över till grundstudierna i piano.
- Eleven spelar och sjunger på gehör tillsammans med läraren.
- Eleven lär sig läsa och spela figurnoter, vilket förenklar gestaltningen av musikmaterialet och gör det lättare för eleven att från första början spela med två händer
- Eleven lär sig olika spelsätt som staccato, marcato och legato.
- Eleven lär sig att behärska rytm och puls i det egna spelandet.
- Eleven lär sig lyssna och övar samspelets grunder samt hittar den gemensamma rytmen och pulsen
- Eleven lär sig att känna igen musikens grundstrukturer samt skiftningar i nyanser och stämningar.
- Eleven lär sig att öva hemma i samarbete med föräldrar och familjen.
- Repertoaren väljs enligt elevens ålder, färdigheter och önskemål.
- Små improvisationer på svarta tangenter eller givna toner (t.ex. femtonsskala) görs tillsammans med egna kompositioner som eleven kan skriva ner med figurnoter.
- Eleven övar på att uppträda under lärarens handledning vid två interna uppträdanden/ grupplektioner under läsåret och via deltagandet i Art-Durs vårkonsert.

Grundläggande undervisning

- Eleven lär sig en naturlig spelställning och utvecklar de motoriska färdigheter som behövs i pianospel.
- Eleven förmår att skapa en vacker och mångsidig klang.
- Eleven uppnår goda färdigheter i rytmbehandling och behärskning av tempo och puls.
- Eleven lär sig att läsa noter och uppförandebeteckningar samt att gestalta musikaliska strukturer och helheter. De elever som har använt figurnoter tidigare flyttar över till färgnoter, och senare till vanliga svarta noter.

- Eleven utvecklar behärsknigen av instrumentet och att gestalta de mest centrala musikaliska byggstenarna genom att öva på skalor, brutna ackord och grundackord med omvändningar under hela studietiden.
- Eleven utvecklar mångsidigt det musikaliska uttrycket och lär sig att använda olika slags anslag och pedal.
- Eleven spelar mångsidigt stycken i olika stilar.
- Eleven känner igen de centrala dragen i musik från olika stilperioder och kan också uttrycka dem i det egna spelandet.
- Eleven känner igen musikstyckens stämning och stil och kan uttrycka dem i spelandet utgående från sin egen personlighet.
- Eleven utvecklar en egen rutin för regelbundet, mångsidigt och självständigt övande.
- Eleven kan planera och schemalägga sitt övande och kan förbereda sig för uppträdanden så att hen kan spela utantill.
- Eleven klarar av att förbereda sig för olika uppträdanden och behärskar situationerna väl.
- Eleven behärskar samspelets grunder och förmår musicera självständigt tillsammans med andra.
- Eleven lär sig att skydda hörseln och att förstå betydelsen av en god spelställning för att orka spela.
- Eleven ackompanjerar från noter och på gehör samt bekantar sig med transponering i samband med inläring av dur- och mollskalor och ackord.
- Eleven gör musik genom att improvisera och komponera.
- Eleven uppmuntras att lyssna på musik från inspelningar och på konserter, att bekanta sig brett med musikkulturens olika former och att lära sig känna igen olika slags musik i olika stilar.
- Eleven kan öppet utvärdera hur hen klarar av sina musikaliska uppgifter.
- Eleven uppnår de färdigheter som behövs för att självständigt bekanta sig med musik, göra musik och njuta av musik.
- Eleven övar på att uppträda under lärarens handledning, vid två interna elevkonserter under läsåret samt genom deltagandet i Art-Durs vårkonsert.

Fördjupade studier

Behärskandet av instrumentet utvecklas vidare. Grundrepertoaren består av samma faktorer som under grundstudierna:

- etyder eller etydliknande stycken som övar olika tekniska delområden
- musik från olika tidsperioder – från renässansen till nutid
- finländsk/ finlandssvensk musik

- notläsningsuppgifter
- samspel med läraren och andra elever
- bruksmusik och populärmusik enligt elevens egen smak (film, tv, musicals...)
- Eleven övar på att uppträda under lärarens handledning vid två interna elevkonserter under läsåret samt genom deltagandet i Art-Durs vårkonsert.

2.3.3 Violin

Undervisning på förberedande och grundnivå

Vi hittar en naturlig spelställning och bekantar oss med ljud som fenomen.

- Eleven lär sig att läsa noter (figurnoter, färgnoter eller svarta noter efter elevens önskemål) och att gestalta musikens strukturer och helheter. Under förberedande studier används gärna figurnoter. Eleven har då lättare att förstå skalor och treklanger och att skriva sina egna sånger.
- Eleven lär sig att öva regelbundet och självständigt.
- Eleven lär sig grunderna i stråkteknik och stråkarter samt tonbildning och artikulation.
- Eleven lär sig att lyssna på det egna spelandet och renheten.
- Eleven lär sig ta fram musikstyckets karaktär och stämning.
- Eleven lär sig spela utantill och från gehör samt att komponera och improvisera utgående från det egna kunnandet.
- Eleven lär sig att uppträda inför publik.
- Eleven spelar tillsammans med andra och lär sig musicera tillsammans genom att lyssna på andra och att fungera i grupp.
- Eleven lär sig att ta väl hand om sitt instrument.
- Eleven lär sig att skydda hörseln och att förstå betydelsen av en god spelställning för att orka spela.
- Eleven övar på att uppträda under lärarens handledning vid två interna elevkonserter under läsåret samt genom deltagandet i Art-Durs vårkonsert.

Innehåll:

- dur- och mollskalor med brutna treklanger i 1–2 oktavers omfång
- etyder eller etydliknande stycken som övning för olika tekniska delområden
- lätta stycken med ackompanjemang samt solokompositioner, som representerar olika stilar och stilperioder (och är olika när det gäller tempo och stämning), finländsk/ finlandssvensk musik och vår tids musik.
- prima vista-spel
- samspel, först med läraren, senare med andra elever
- lekar med toner och rytmer, små egna sånger

2.3.4 Bas

Undervisningen i bas har en inriktning på pop, rock och improvisationsmusik. Studierna är uppdelade i två nivåer enligt ålder, elevens eget intresse och färdighet samt elevens utveckling i spelandet. Fördjupade studier i bas kan skolan inte för tillfället förverkliga. Här följer nivåerna samt undervisningsinnehållet och målen inom dessa:

Grundstudier i bas (1–3 läsår / 30h + 3h konsert per läsår)

Studierna kan inledas från cirka 7–8-års ålder, eller tidigare om förutsättningarna finns. Grundstudierna kan inledas ännu vid åldern 13–20 år.

Innehåll/ mål:

- eleven lär sig grunder i instrumentet, såsom gitarrens uppbyggnad, karaktär och olika delar.
- eleven lär sig tonerna på halsen samt olika basgångar och kompstilar.
- eleven lär sig om olika speltekniker med bägge händerna.
- eleven lär sig gestalta och spela enkla rytmer, såsom helnot, halvnot, fjärdedelsnot och åttondelsnot. Eleven kan i det här skedet lära sig läsa dessa rytmer ifall ett intresse finns. Eleven kan gestalta och behärska fyrafjärdedelsstakt samt sexåttondelsstakt.
- eleven lär sig om arrangemang, form och uppbyggnaden av en sång. Eleven kan gestalta olika delar i en sång så som: Intro, vers, bridge, refräng, C-del, solo-del samt outro. Eleven kan även benämningen A-, B- och C-del. Eleven kan även läsa dessa delar från ett notblad eller skisspapper.
- eleven lär sig hur tabulatur läses och skrivs samt kan spela från dessa på en lätt nivå. En introduktion till notläsning kan inledas ifall den individuella läroplanen så lämpar sig.
- eleven lär sig om olika musikstilar och former, musikhistoria samt artister och musiker i förhållande till instrumentet.
- eleven uppträder tillsammans med andra gitarrelever vid konsert med publik, åtminstone vid ett tillfälle per läsår.

Fortsatta studier i bas (2–4 läsår / 30h + 3h konsert per läsår)

Innehåll/ mål:

- eleven lär sig att behärska samtliga områden från Grundstudier i gitarr under fortsatta studier.
- eleven lär sig ytterligare olika speltekniker med bägge händerna, såsom slapbas.
- eleven lär sig om ackorduppbyggnad och basens roll i dessa samt behärskar dessa över hela halsen. Eleven lär sig inledande om "färgackord" (sus2, sus4, add9) och ersättningsackord samt passertoner.

- eleven lär sig gestalta och spela rytmer så som sextondedelsnot, punkterade noter, synkoper och shuffle-rytm. Eleven börjar i det här skedet att lära sig gestalta, spela och läsa helnot, halvnot, fjärdedelsnot och åttondelsnot, sextondedelsnot, punkterade noter och motsvarande pauser. Eleven kan gestalta och behärska två-, tre- och fyrafjärdedelstakt samt sex- och tolvåttondelstakt.
- eleven inleder lärandet och användningen av skalor för lättare solon, melodier och eventuellt improvisation, ifall förutsättning finns. Främst satsas då på mollpentatonisk skala, mollskala och durskala i grundpositioner, genom att spela lättare pop- och rockmelodier samt solon.
- eleven kan spela klassiska "gitarriffer" samt får en fördjupad inblick i gitarriffer ur ett historiskt perspektiv.
- eleven lär sig vidare om arrangemang, form och uppbyggnaden av en sång. Eleven kan gestalta olika delar i en sång så som: Intro, vers, refräng, C-del, solo-del samt outro. Eleven kan även benämningen A-, B- och C-del. Eleven kan även läsa dessa delar från ett notblad eller skisspapper. Eleven lär sig om repristecken, första och andra mål samt Da capo och Dal Segno.
- eleven lär sig olika former av bluesackordkadenser och behärskar blues-/ rockackordföljder som 1, 4, 5 samt pop-/ rockackordföljder som 1, 6, 5, 4 och 6, 4, 1, 5.
- eleven lär sig hur tabulatur läses och skrivs samt kan spela från dessa. Notläsning inleds enligt den individuella läroplanen.
- eleven lär sig teknik och skalövningar.
- eleven lär sig ytterligare om olika musikstilar och former, musikhistoria samt artister och musiker i förhållande till instrumentet. Även lyssning på albumhelheter introduceras.
- eleven uppträder tillsammans med andra gitarrelever vid konsert med publik, åtminstone vid ett tillfälle per läsår.

2.3.5 Gitarr

Undervisningen i gitarr har en inriktning på pop, rock och improvisationsmusik. Studierna är uppdelade i tre nivåer enligt ålder, elevens eget intresse och färdighet samt elevens utveckling i spelandet. Här följer nivåerna samt undervisningsinnehållet och målen inom dessa:

Grundstudier i gitarr (1-3 läsår / 30h + 3h konsert per läsår)

Studierna kan inledas från cirka 6-7 års ålder eller tidigare om förutsättningarna finns.

Grundstudierna kan inledas ännu vid ålder 13-20 år. Studierna kan genomföras eller inledas i mindre guppundervisning (2-4 elever de första året) eller individuellt.

Innehåll/mål:

- eleven lär sig grunder i instrumentet, såsom gitarrens uppbyggnad, karaktär och olika delar.
- eleven lär sig "öppna ackord" med hjälp av lätta sånger, såsom barnsånger samt pop- och rocksånger som eleven kan relatera till. Eleven lär sig dur, moll samt vissa 7 och m7-ackord. Eleven kan även gestalta skillnaden mellan dessa på gehör. Eleven behöver inte behärska alla "öppna ackord", utan endast de som anses behövliga i elevens individuella spelande och utveckling.
- eleven lär sig gestalta och spela enkla rytmer, såsom helnot, halvnot, fjärdedelsnot och åttondelsnot. Eleven börjar i det här skedet lära sig läsa dessa rytmer ifall ett intresse finns. Eleven kan gestalta och behärska fyrafjärdedelstakt samt sexåttondelstakt.
- eleven lär sig enkla melodier och solon för gitarr (inte genom skalor).
- eleven får en introduktion till "gitarrriffer" och spelar lättare sådana samt får en inblick i gitarrriffer ur ett historiskt perspektiv.
- eleven lär sig om arrangemang, form och uppbyggnad av en sång. Eleven kan gestalta olika delar i en sång, såsom: Intro, vers, bridge, refräng, C-del, solo del samt outro. Eleven kan även benämningen A-, B- och C-del. Eleven kan även läsa dessa delar från ett notblad eller skisspapper.
- eleven lär sig hur tabulatur läses och skrivs samt kan spela från dessa på en lätt nivå. En introduktion till notläsning kan inledas ifall den individuella läroplanen så lämpar sig.
- eleven lär sig om olika musikstilar och former, musikhistoria samt artister och musiker i förhållande till instrumentet.
- eleven uppträder tillsammans med andra gitarrelever vid konsert med publik, åtminstone vid ett tillfälle per läsår.

Fortsatta studier i gitarr (2-4 läsår / 30h + 3h konsert per läsår)

- eleven lär sig att behärska samtliga områden från Grundstudier i gitarr under fortsatta studier.
- eleven lär sig "power-ackord" och behärskar dessa över hela halsen genom rocksånger för gitarr samt provar på barréackord eller lär sig behärska dem, ifall förutsättningarna finns. Eleven lär sig inledande om "färgackord" (sus2, sus4, add9).

- eleven lär sig gestalta och spela rytmer så som sextondedelsnot, punkterade noter, synkoper och shuffle-rytm. Eleven börjar i det här skedet lära sig att gestalta, spela och läsa helnot, halvnot, fjärdedelsnot och åttondelsnot, sextondedelsnot, punkterade noter och motsvarande pauser. Eleven kan gestalta och behärska två-, tre- och fyrafjärdedelstakt samt sex- och tolvåttondelstakt.
- eleven inleder lärandet och användningen av skalor för lättare solon, melodier och eventuellt improvisation, ifall förutsättning finns. Främst spelas då mollpentatonisk skala, mollskala och durskala i grundpositioner genom att spela lättare pop- och rockmelodier och solon.
- eleven kan spela klassiska "gitarrriffer" samt får en fördjupad inblick i gitarrriffer ur ett historiskt perspektiv.
- eleven lär sig vidare om arrangemang, form och uppbyggnad av en sång. Eleven kan gestalta olika delar i en sång så som: Intro, vers, refräng, C-del, solo del samt outro. Eleven kan även benämningen A-, B- och C-del. Eleven kan även läsa dessa delar från ett notblad eller skisspapper. Eleven lär sig om repristecken, första och andra mål samt Da capo och Dal Segno.
- eleven lär sig olika former av bluesackordkadenser och behärskar blues-/ rockackordföljder som 1, 4, 5 samt pop-/ rockackordföljder som 1, 6, 5, 4 och 6, 4, 1, 5.
- eleven lär sig hur tabulatur läses och skrivs samt kan spela från dessa. Notläsning inleds enligt den individuella läroplanen.
- eleven lär sig teknik och skalövningar
- eleven lär sig ytterligare om olika musikstilar och former, musikhistoria samt artister och musiker i förhållande till instrumentet. Även lyssning på albumhelheter introduceras.
- eleven uppträder tillsammans med andra gitarrelever vid konsert med publik, åtminstone vid ett tillfälle per läsår.

Fördjupade studier i gitarr (1-3 läsår / 30h + 3h konsert per läsår)

- eleven lär sig pentatonisk skala, dur- och mollskalor i olika positioner över hela halsen. Eleven kan även skalornas uppbyggnad och kan räkna ut dem på gitarrhalsen.
- eleven lär sig och behärskar arpeggion, dur, moll, 7, m7, maj7 i olika vändningar på gitarrhalsen.
- eleven lär sig om improvisation och kan improvisera med ovan nämnda skalor och arpeggion.
- eleven lär sig om kyrkotonarterna/ modes och kan använda dess skalor.
- eleven bekantar sig med ytterligare skalor och arpeggion, såsom harmonisk mollskala och dim-arpeggion.
- eleven behärskar olika former av bluesackordkadenser och behärskar blues-/ rockackordföljder som 1, 4, 5 och mollbluesformer. Pop-/ rockackordföljder som 1, 6, 5, 4 och 6, 4, 1, 5. Eleven lär sig om tonarter, ackordföljder i olika tonarter. Eleven lär sig om jazz-ackordföljder, såsom 2-5-1 kadenser och turnarounds.

- eleven utökar sitt ackordkunnande med maj9, m9, m11, 7+9, 13 samt grundton-, ters-, kvint- och septimvändningar på samtliga ackord.
- eleven lär sig gestalta och spela rytmer, såsom sextondedelsnot, punkterade noter, synkoper och shuffle-rytm, trioler, sextol och triolfrasering. Eleven börjar i det här skedet lära sig att gestalta, spela och läsa trettiontvåondelsnoter, och motsvarande pauser. Eleven kan gestalta och behärska viss polyrytmik och udda taktarter så som 7/8 , 9/8.
- eleven behärskar tabulatur som notläsning.
- eleven har ett eget intresse och nyfikenhet och lär sig själv ytterligare om olika musikstilar och former, musikhistoria samt artister och musiker i förhållande till instrumentet.
- eleven musicerar gärna tillsammans med andra i band eller ensamblespel, eller komponerar egen musik.
- eleven uppträder tillsammans med andra gitarrelever vid konsert med publik, åtminstone vid ett tillfälle per läsår.

2.3.6 Trummor

Undervisningen i trumspel är i huvudsak inriktad på pop och rockmusik. Studierna är uppdelade i tre nivåer enligt ålder, elevens eget intresse och färdighet samt elevens utveckling i spelandet. Här följer nivåerna samt undervisningsinnehållet och målen inom dessa:

Grundstudier i trummor (1–3 läsår / 15h + 3h konsert per läsår)

Studierna kan inledas från cirka 6–7 års ålder eller tidigare om förutsättningarna finns. Studierna genomförs genom individuell undervisning.

Innehåll/mål:

- målet är att ge eleven grundkunskap och färdigheter i trumspelets grunder, både vad gäller teknik och ackompanjemang.
- eleven lär sig om instrumentets uppbyggnad, karaktär och dess olika delar.
- eleven lär sig om sittställning, hållning, slagteknik, grepp och pedalanvändning.
- eleven lär sig om takt och tempo.
- eleven lär sig härma och hitta på egna rytmer; $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, och $\frac{1}{16}$.
- eleven lär sig enkla koordinationsövningar mellan händer och fötter; enkla slag
- eleven lär sig grunderna i rudimentspel; single stroke
- eleven lär sig noteringssättet för trummor.
- eleven lär sig enkla variationer på trumkomp bl.a. komprytmerna $\frac{1}{8}$, shuffle, $\frac{1}{16}$ med alternerande händer.
- eleven lär sig enkla variationer på fill-ins; $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$ och $\frac{1}{16}$ rytmer.
- eleven övar sig att använda inövade komp och fill-ins genom att spela med play-along tracks, dvs. övningslåtar utan inspelade trummor.
- eleven lär sig om olika musikstilar och former, musikhistoria samt artister och musiker i förhållande till instrumentet.
- eleven uppträder ensam eller tillsammans med andra elever vid konsert med publik vid ett tillfälle per läsår.

Fortsatta studier i trummor (2-4 läsår / 15h + 3h konsert per läsår)

- målet är att ge eleven ytterligare kunskaper och färdigheter i trumspel, både vad gäller teknik och ackompanjemang.
- eleven lär sig allmän kunskap om trummor inklusive underhåll och stämning av trummorna.

- eleven lär sig om noteringssättet för trummor genom notläsnings- och –skrivningsövningar.
- eleven provar på prima vistaövningar.
- eleven lär sig ytterligare koordinationsövningar mellan händer och fötter; dubbla slag
- eleven lär sig ytterligare om rudimentspel; double strokes, paradiddle, five stroke roll, flam
- eleven lär sig ytterligare trumkomp bl.a. komprytterna 1/8, shuffle, 1/16 med alternerande händer, 12/8 komprytmer.
- eleven lär sig enkla variationer på fill-ins; 1/4 , 1/8 och 1/16 rytmer samt trioler.
- eleven fortsätter öva komp och fill-ins genom att spela med play-along tracks, dvs. övningslåtar utan inspelade trummor.
- eleven lär sig ytterligare om olika musikstilar och former, musikhistoria samt artister och musiker i förhållande till instrumentet. Även lyssning på album helheter introduceras.
- eleven uppträder ensam eller tillsammans med andra elever vid konsert med publik vid ett tillfälle per läsår.

Fördjupade studier i trummor (1-3 läsår / 15-30h + 3h konsert per läsår)

- eleven fördjupar sig i kunskaper och färdigheter i trumspel, både vad gäller teknik och ackompanjemang.
- eleven övar sig i att spela med vispar.
- eleven övar teknik genom accent- och nyansövningar.
- eleven fördjupar sig i koordinationsövningar mellan händer och fötter.
- eleven fördjupar sig i rudimentspel.
- eleven fördjupar sig ytterligare i trumkomp och fill-ins bl.a. latin, jazz och rock.
- eleven fortsätter öva komp och fill-ins genom att spela med play-along tracks, dvs. övningslåtar utan inspelade trummor.
- eleven har ett eget intresse och nyfikenhet och lär sig själv ytterligare om olika musikstilar och former, musikhistoria samt artister och musiker i förhållande till instrumentet.
- eleven musicerar gärna tillsammans med andra i band.
- eleven uppträder ensam eller tillsammans med andra elever vid konsert med publik vid ett tillfälle per läsår.

2.3.7 Bleckblåsinstrument

Undervisningen i blåsinstrument utgår mytcket ifrån att eleverna får lära sig spela i grupp, både i mindre grupper och i blåsorkester. Samtidigt får de också enskild undervisning. Vi bekantar oss med alla musikstilar, klassiskt, pop- rock och jazz. Eleverna har också möjlighet att bekanta sig med grunderna i improvisation.

Under de 1-2 första åren får eleverna genast från början spela lätta orkesterstycken där instrumentomfånget är från en kvint till en oktav. Rytmiiken är fjärdedels-/ åttondedels- baserad och lätt att förstå. På så sätt lär sig också eleverna grunderna i notläsning.

I följande skede 3- 5 år blir omfånget större, rytmiiken aningen mera komplicerad och eleverna lär sig dynamik, att spela svagare och starkare via orkesterrepertoar. Också olika former av artikulation, legato- staccato kommer med i bilden. Samtidigt får eleverna lära sig solostycken och etyder. Eleverna bekantar sig med grunderna i improvisation.

Efter 5 år är målet att eleverna kan spela mera avancerade orkesterstycken , och att de behärskar sitt instrument med större omfång och dynamik, samt förutsättningar att spela också snabbare passager. Svårare synkoperade rytmer finns på repertoaren och målsättningen är också att lära sig grunderna i jazzimprovisation.

Grundstudier i bleckblås (1-2 läsår / 30h + 3h konsert per läsår)

Minimiålder är i allmänhet 7- 8 år, men bleckblåsinstrument kan man börja med i vilken ålder som helst efter det.

- Eleverna lär sig att spela de grundläggande tonerna, på trombon Bb och/ eller F, på trumpet C /G.
- Eleverna lär sig att få ljud enbart med munstycket och kan så småningom spela början på B/ C – durs skala.
- De första styckena innehåller 3-4 olika toner, fjärdedelar och åttondelar.
- Eleverna lär sig att artikulera tonen med hjälp av bokstaven 'T'.
- Rätt andningsteknik omnämns.
- Eleverna lär sig bekanta sånger som också kan spelas på gehör.
- Eleverna lär sig spela i grupp och att läsa noter till lättare stämmor.
- Så småningom blir omfånget större och eleverna får bekanta sig med tonbildningsövningar, så kallade uppvärmningslegaton.
- Målet är att på trombon kunna spela stora Bb- lilla Bb, på trumpet C1 - C2

Fortsatta studier i bleckblås (2–5 läsår / 30h + 3h konsert per läsår)

- Eleverna får ett större omfång och kan spela skalor i en oktav. Eleverna lär sig artikulera sextondelar och spela legato och staccato.
- Grunderna i jazzfrasering blir bekant, och i styckena ingår mera avancerad rytmik.
- Tonbildningsövningar : uppvärmningslegaton i olika register, artikuleringsövningar, crescendo – diminuendo, intervallövningar.
- I orkestern lär man sig bättre lyssna på andra och anpassa sin egen roll till omgivningen och att lyssna på trumkomp.
- Eleverna får bekanta sig med solostycken och etyder från den klassiska repertoaren, men också jazz – och pop låtar.
- Eleverna lär sig de vanligaste dur- och mollskalorna och får göra primavista -övningar
- Efter att ha spelat 4-5 år är målsättningen att omfånget på trombon är stora E – G1(Bb1). På trumpet lilla Fis- A 2 beroende på individen. För det behövs regelbundna tonbildningsövningar, snabbare legatoövningar och övning med munstycket.
- Eleven lär sig den korrekta andningstekniken för bleckblåsinstrument.

Fördjupade studier i bleckblås (1-3 läsår / 30h + 3h konsert per läsår)

- Tonbildning: snabbare legaton i olika register, legato från låga till höga registret.
- Snabbare staccato, dubbeltunga. Dynamik från pp – ff. Större intervaller.
- Eleverna lär sig tolka melodier och solostycken på olika sätt, och lär sig lyssna på olika förebilder inom olika musikstilar.
- Eleverna lär sig pentatoniska och bluesskalor, senare också andra jazzskalor.
- Eleverna bekantar sig med blueslåtar och jazzstandards.
- Eleven kan vara med i symfoniorkestrar och bigband och bekanta sig med orkesterrepertoar.
- Eleven lär känna olika bleckinstrument inom den egna instrumentgruppen såsom bastrombon och flygelhorn. Eleven bekantar sig med olika sordiner.

2.3.8 Träblåsinstrument

Undervisningen i blåsinstrument utgår mytcket ifrån att eleverna får lära sig spela i grupp, både i mindre grupper och i blåsorkester. Samtidigt får de också enskild undervisning. Vi bekantar oss med alla musikstilar, klassiskt, pop- rock och jazz. Eleverna har också möjlighet att bekanta sig med grunderna i improvisation.

Under de 1-2 första åren får eleverna genast från början spela lätta orkesterstycken där instrumentomfånget är från en kvint till en oktav. Rytminen är fjärdedels-/ åttondedels- baserad och lätt att förstå. På så sätt lär sig också eleverna grunderna i notläsning.

I följande skede 3- 5 år blir omfånget större, rytminen aningen mera komplicerad och eleverna lär sig dynamik, att spela svagare och starkare via orkesterrepertoar. Också olika former av artikulation, legato- staccato kommer med i bilden. Samtidigt får eleverna lära sig solostycken och etyder. Eleverna bekantar sig med grunderna i improvisation.

Efter 5 år är målet att eleverna kan spela mera avancerade orkesterstycken , och att de behärskar sitt instrument med större omfång och dynamik, samt förutsättningar att spela också snabbare passager. Svårare synkoperade rytmer finns på repertoaren och målsättningen är också att lära sig grunderna i jazzimprovisation.

Instrument alternativen är: flöjt, tvärflöjt, oboe, klarinett, altosaxofon (Eb) och tenorsaxofon (Bb).

Grundstudier i träblås (1-2 läsår / 30h + 3h konsert per läsår)

Minimiålder är i allmänhet 7- 8 år, men träblåsinstrument kan man börja med i vilken ålder som helst efter det.

- Eleverna lär sig att spela de grundläggande tonerna på respektive instrument.
- De första styckena innehåller 3-4 olika toner, fjärdedelar och åttondelar.
- Eleverna lär sig att artikulera tonen med hjälp av bokstaven 'T'.
- Rätt andningsteknik omnämns.
- Eleverna lär sig bekanta sånger som också kan spelas på gehör.
- Eleverna lär sig spela i grupp och att läsa noter till lättare stämmor.
- Så småningom blir omfånget större och eleverna får bekanta sig med tonbildningsövningar, så kallade uppvärmningslegaton.
- Målet är att på spela skalor i en oktav på respektive instrument.

Fortsatta studier i bleckblås (2–5 läsår / 30h + 3h konsert per läsår)

- Eleverna får ett större omfång och kan spela skalor i en oktav. Eleverna lär sig artikulera sextondelar och spela legato och staccato.
- Grunderna i jazzfrasering blir bekant, och i styckena ingår mera avancerad rytmik.
- Tonbildningsövningar : uppvärmningslegaton i olika register, artikuleringsövningar, crescendo – diminuendo, intervallövningar.
- I orkestern lär man sig bättre lyssna på andra och anpassa sin egen roll till omgivningen och att lyssna på trumkomp.
- Eleverna får bekanta sig med solostycken och etyder från den klassiska repertoaren, men också jazz – och pop låtar.
- Eleverna lär sig de vanligaste dur- och mollskalorna och får göra primavista -övningar
- Efter att ha spelat 4-5 år är målsättningen att omfånget på respektive instrument är två eller tre oktaver beroende på instrumentets karaktär. För det behövs regelbundna tonbildningsövningar, snabbare legatoövningar och övning med munstycket.
- Eleven lär sig den korrekta andningstekniken för bleckblåsinstrument.

Fördjupade studier i bleckblås (1-3 läsår / 30h + 3h konsert per läsår)

- Tonbildning: snabbare legaton i olika register, legato från låga till höga registret.
- Snabbare staccato, dubbeltunga. Dynamik från pp – ff. Större intervaller.
- Eleverna lär sig tolka melodier och solostycken på olika sätt, och lär sig lyssna på olika förebilder inom olika musikstilar.
- Eleverna lär sig pentatoniska och bluesskalor, senare också andra jazzskalor.
- Eleverna bekantar sig med blueslåtar och jazzstandards.
- Eleven kan vara med i symfoniorkestrar och bigband och bekanta sig med orkesterrepertoar.
- Eleven lär känna olika träblåsinstrument inom den egna instrumentgruppen såsom olika flöjter, klarinett, olika saxofoner samt oboe.

2.3.9 Bandspelning

Undervisningen för bandspelning och dess upplägg är format enligt övrig grupp- och individuellundervisning vid Art-Dur. Från grunder till fördjupning. Följande nivåer av bandspelning finns:

- Minibänd
- Band – inledande studier
- Band – fortsatta studier

Minibändundervisningen är ett steg mellan musikfostran och grundstudier i musik. Vid Minibändundervisningen kan elever som deltagit i Musikleis och Musikverkstaden pröva på olika instrument och musicera tillsammans kollektivt i grupp. Målet och syftet är att få pröva på olika instrument inför val av instrument i den grundläggande undervisningen. Syftet är även att musicera kollektivt i grupp och lära sig samspel och lyssning.

Bandundervisningen inleds oftast efter att eleven inlett grundstudier i ett instrument och lärt sig grunderna samt lärt sig känna sitt instrument. Målet och syftet här är att hitta en bredare glädje för sitt instrument och skapande genom att spela kollektivt med andra och tillsammans prestera resultat. Målet är att utvecklas.

Bandundervisningen i fortsatta studier är starkt återkopplat med fördjupande studier i musik. De fördjupade studierna omfattar många olika delområden där kollektivt musicerande är av stor vikt och där individuella färdigheter får utvecklas i samspel med andra musicerande samt publik genom uppträdanden.

2.3.10 Komposition och Musikproduktion

Art-Dur arrangerar på efterfrågan och behov kortkurser eller periodundervisning i komposition och musikproduktion. Tillsvidare har inte ett behov eller efterfrågan på fortlöpande undervisning i ämnet identifierats. De huvudsakliga målen i undervisningen är att:

- handleda eleven i att skapa sina egna musikaliska idéer och lösningar
- uppmuntra eleven att öva de grundläggande färdigheterna i improvisation, arrangemang och komposition.

Kompositionsundervisning

Kompositionsundervisningen tar upp grunder i att skriva text och musik, oftast i kombination. Att hitta glädjen i att skriva och komponera eget material är huvudsyftet samt att uppmuntra eleven att skriva på egen hand. Målet är att färdigställa egna sånger och dokumentera, eller spela in dessa i någon form. Beroende på elevens erfarenhet och kunskap från den grundläggande eller fördjupade undervisningen kan nivån på innehållet variera.

Musikproduktion

Undervisningen i musikproduktion kan sammankopplas med komposition eller vara fristående som ämne. Musikproduktion tangerar mer än ett konstnärligt område det tekniska gällande inspelning. Eleven lär sig om inspelningsgrunder samt nödvändig teknik samt användningen av dessa genom att göra musik och ljudproduktion digitalt. Eleven ges grunder och kunskap i att på egen hand studera ämnet virtuellt och förutsättningar att arbeta vidare på eget initiativ.

Bägge ämnen kan även tas in i den individuella undervisningen, om eleven visar intresse och läraren ifråga anser sig ha kunskap i dessa ämnen. Då kan studierna ingå i den individuella läroplanen för eleven och stödja den grundläggande eller fördjupade undervisningen.

---

3 Bedömning

3.1 Bedömning av lärandet

Eleverna ska handledas i sitt lärande och bedömas mångsidigt under de olika skedena av lärprocessen. Bedömningen – och den fortlöpande responsen som ges utgående från den – ska ske i växelverkan och främja elevernas delaktighet. Eleverna ska vägledas att reflektera över sitt lärande genom att utveckla förmågan till självvärdering och kamratvärdering. Eleverna ska uppmuntras att iaktta sitt eget arbete och det gemensamma arbetet och ge konstruktiv respons.

Bedömningen under studiernas gång baserar sig på målen för studiehelheterna i de gemensamma studierna och temastudierna, vilka beskrivs i läroplanen. I bedömningen under studierna beaktas bedömningsområdena för den allmänna lärokursen i konstarten som beskrivs i dessa läroplansgrunder. Elevernas värderingar, attityder, eller personliga egenskaper ska inte bedömas.

Eleverna ska informeras om principer och praxis för bedömningen inom konstarten. Eleverna och deras vårdnadshavare ska få information om de studiehelheter som eleven slutfört under året på det sätt som anges i utbildningsanordnarens läroplan. Bedömningen under studierna i den allmänna lärokursen preciseras närmare konststartsvi i dessa grunder för läroplanen för den allmänna lärokursen i grundläggande konstundervisning.

Dialog

Eleven och läraren för en fortlöpande dialog i undervisningen som ligger som grund för bedömningen av lärandet. Feedback under lektionerna av såväl läraren som från eleven för den individuella läroplanen och lärandet framåt. Följande bedömnings- eller utvärderingstillfällen förs:

- regelbundet vid undervisningen.
- vid terminsstart och terminsavslutning förs en mer ingående diskussion läraren och eleven emellan där mål och resultat diskuteras och analyseras.
- efter konstutställnings- och konserttillfällen förs en resultatrelaterad analys och diskussion läraren och eleven/eleverna emellan.

Inga skriftliga bedömningar görs inom studierna. Diskussioner med målsman förs vid behov och efter situation.

Bedömningen skall i första hand vara motiverande för eleven, lyfta fram de positiva aspekterna i studierna och uppmuntra eleven till att vara skapande. Problematiska aspekter vid inläringen tangeras så att eleven är medveten om dessa och en individuell plan på längre sikt kan göras för att arbeta på dessa.

3.2 Betyg / Intyg

I regel erhåller eleven inte kursintyg eller betyg efter genomfört läsår. Elevens genomförda kurser/ studier förs in i elevkartotek. Eleven kan vid tillfälle be skolan om intyg på genomförda kurser eller studieprestation. Samma gäller vid genomförda studier i helhet, eller på längre tidsperiod. Eleven kan be om intyg för sina helhetsstudier vid Art-Dur som kan användas för fortsatta studier.

Vid genomförda studier skall det slutliga betyget/ intyget (på begäran av eleven) innehålla följande:

- utbildningsanordnarens namn
- läroanstaltens namn
- konststart
- elevens namn och personbeteckning
- studietiden i år
- genomförda lärokurser som eleven har fullgjort med varje enskild studiehelhets namn och omfattning
- rektors underskrift och läroanstaltens stämpel

---

4. Samarbeten

4.1 Samarbeten med vårdnadshavare

I mitten av april varje läsår arrangerar Art-Dur en vårkonsert samt konstutställning. Då ställs arbeten ut som tillverkats under året och eleverna ges också möjlighet att uppträda för varandra. Till den kombinerade vårkonserten och konstutställningen inbjuds föräldrar, syskon, vänner och andra intresserade. I övrigt förs en dialog mellan skolan/ lärarna och vårdnadshavarna då den anses behövas genom feedback och diskussioner om mål för eleven.

4.2 Samarbeten med andra aktörer

Med tanke på undervisningens bredd är det viktigt att Art-Dur samarbetar med olika aktörer. Art-Dur strävar till samarbete med andra aktörer i regionen vilka uppmuntrar barn och unga till att vara skapande och kreativa. Det kan vara fråga om andra aktörer inom grundläggande konstundervisning, eller konstnärer och artister samt annan verksamhet som syftar till individuellt utvecklande samt konstnärligt skapande.

I början av läsåret planerar lärarna i samråd med rektor och producent, samt i vissa fall också styrelsen, vilka samarbeten som är lämpliga.

---

5. Utveckling av verksamheten

5.1 Utveckling av verksamheten på kort sikt

Syftet med verksamheten är att tillgodose behovet som finns i regionen Nagu och Korpo. Då fältet, målgruppen, behovet och efterfrågan ändras skall Art-Dur svara med utveckling av verksamheten.

5.2 Utveckling av verksamheten på lång sikt

Verksamheten strävar till att på lång sikt följa direktiv, allmänna trender och riktlinjer och svara på efterfrågan i regionen när det gäller konst- och musikundervisning. Arbetet med att säkra undervisningen och utvecklingen på lång sikt är av hög prioritet. Verksamheten bör ha en långsiktig plan på verksamhet och finansiering för att trygga utbudet av den grundläggande konstundervisningen i Nagu och Korpo.